IGAZSÁG ÉS ÉLET
Folyóirat a lelkipásztori és nevelői munka számára
Lectio continua – Bibliaolvasó kalauz alapján

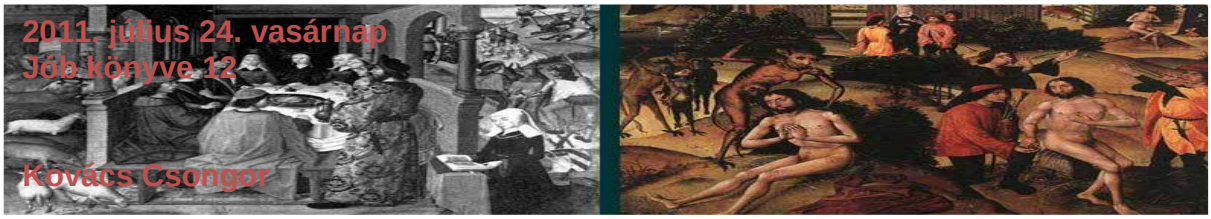

Jób harmadik válasza: Csak Isten bölcs és hatalmas

[12,1]Ekkor megszólalt Jób, és ezt mondta: [12,2]Azt hiszitek, ti vagytok az egész nép, és veletek kihal a bölcsesség? [12,3]Nekem is van annyi eszem, mint nektek, és nem vagyok alábbvaló, mint ti. Ki ne tudna ilyesféléket? [12,4]Nevetséges lettem barátaim előtt, pedig aki Istenhez kiált, azt ő meghallgatja. Mégis nevetséges az igaz és feddhetetlen. [12,5]A szerencsétlen ember megvetni való - gondolja, aki biztonságban él -, föl kell taszítani a tántorgókat! [12,6]Nyugtuk van a pusztítóknak sátrukban, biztonságban élnek, akik ingerlik Istent, és akik kezükben akarják tartani az Istent. [12,7]Kérdezd csak meg az állatokat, azok is tanítanak, és az égi madarakat, azok is tudósítanak. [12,8]Vagy elmélkedj a földről, az is tanít, a tenger halai is beszélnek neked. [12,9]Ki ne tudná mindezekről, hogy az Úr keze alkotta őket? [12,10]Az ő kezében van minden élőnek a léte és a minden emberi testnek adott lélek. [12,11]A fül különbözteti meg a szavakat, és az íny ízleli az ételt. [12,12]Az öreg emberek bölcsek, a hosszú életűek megfontoltak. [12,13]De tőle van a bölcsesség és hatalom, övé a tanács és az értelem. [12,14]Ha ő ront le valamit, nem építik fel, ha bezár valakit, nem engedik ki. [12,15]Ha elzárja a vizeket, kiszárad minden, ha nekiereszti, felforgatják a földet. [12,16]Tőle van az erő és a siker, hatalmában van a tévelygő és a tévelygésbe vivő. [12,17]Tanácsadókat tesz bolonddá, és bírákból űz gúnyt. [12,18]Királyok bilincseit nyitja ki, és övet köt derekukra. [12,19]Papokat tesz bolonddá, hatalmasokat ügyefogyottá. [12,20]Megbízhatóktól vonja meg a szót, vének ítélőképességét veszi el. [12,21]Előkelőkre zúdít megvetést, hatalmasok övét lazítja meg. [12,22]Mély, sötét titkokat leplez le, napvilágra hozza a homályos dolgokat. [12,23]Népeket tesz naggyá, majd elpusztítja őket, népek határát terjeszti ki, azután elűzi őket. [12,24]Elveszi az ország népe vezetőinek eszét, és hagyja, hogy bolyongjanak az úttalan pusztában. [12,25]Sötétben tapogatóznak világosság nélkül, hagyja, hogy bolyongjanak, mint a részegek.

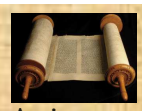

Amit a textusról tudni kell:

- **exegetikai megjegyzések**
- **teológiai összefüggések feltárása**

Az első és a második beszédciklus közt helyezkedik el. Jób beszédjének a fejlődését is szemmel követhetjük: 6,8-9. Azt kívánja, hogy mihamarabb kerüljön ki a megpróbáltatásaiból, 9,3.14.16. Elismeri azt, hogy mekkora vakmerőség Istent elszámoltatni, 9,29. Elismeri, hogy ha törvényre menne Istennel, akkor bűnösnek találtatna, 9,34-35. Istentől kéri a maga biztonságának biztosítását arra az esetre, ha elé járulna ügyével.

Két fontos mozzanatot észre kell vennünk ebből a beszédből. Most, miután már barátai beszéltek, Jób fejtheti ki, mit értett meg, és mit hasznosított beszédjükből. Továbbá az is világossá lesz, hogy mit tart barátai iránta való lojalitásáról (6,14.20). Bár barátai által elvetettnek érzi magát (6,26), mégis egy pontos egyetért velük: Halandó nem lehet igaz Isten előtt (9,2). Mégis Jób ignorálta barátai szava-

it, és inkább Istenhez fellebbezett ügyében. Bár barátaihoz is van szava, s ezeket egyenesen nekik címzi (12,2-3 és 13,1-12), de egyben karikírozza is hozzá szóló szavaikat 12,7-12-ben. Szavai bizonygatóak, szarkasztikusak, vitázóak. Itt már nem az irányukba táplált érzéseiről beszél (6,14.20), hanem intellektuális síkon száll szembe velük.

Mikor Jób arról beszél, hogy az ő bölcsessége nem alacsonyabb rendű a barátokézoz viszonyítva (12,2; 13,2), ezzel azt is gondolja, hogy azokénál magasabbrendűbb. Most már nem barátként tekint rájuk – akként talán csődöt is mondtak- hanem mint beszélgető partnerekre, disputázó kollégákra. Jelzésül szolgál az is, hogy miután fizikai stabilitása megerősödik, most már egy döntést hoz, hogy Istennel magával néz szembe, és a barátoktól már nem vígaszt vagy együttérzést vár el, hanem magyarázatot. Maga már átélt dolgokat, és ez a tapasztalat a többiek fölé is emeli ezáltal.

Prédikációvázlat

Jób kritikával illeti barátai beszédét. Mit ér az igazság, ha nincs mellette szeretet? Mit ér a tudás, ha nem személyes elkötelezettséggel párosul? Mit ér a steril teológiai tanítás, ha hiányzik mellőle az emberség? Mást várt a barátaitól Jób.

Vajon mit várnak tőlünk az emberek? Mi mit adunk a bajba levőnek? Mivel vigasztaljuk? Mivel állunk mellé? Kap-e tőlünk támogatást? Egy falatnyi kenyeret, mellyel tovább tud indulni az útján? Vajon megosztjuk-e őszintén saját életünket, hittapasztalatunkat? Őszintén elmondjuk-e azt, amit mi magunk is átéltünk már? A kételyeket, az álmatlanságainkat, a hitbeli harcainkat, a kudarcainkat?

A bajban levő ember nem kioktatásra vár – és a mi oktatásunk, tanításunk se legyen kioktatás.

Jób válaszából kiderül, hogy már saját maga is megélte a hit-próbákat (vö. Zsolt 37; 73). Az *Act-Consequence Relationship*, a bölcsességirodalomban jelen levő a jó megkapja a jutalmát, a gonosz a büntetését nem ilyen egyszerűen érvényesül, jelentkezik az ember életében, és az Istenben bízó ember életében sem.

Isten szuverén! Semmilyen rendszernek nem fogja. Még a mi teológiai tanításunknak, elképzelésünknek sem. Az Ő keze szabadon cselekszik, sokszor egészen másképpen, mint ahogy mi gondolnánk, vagy elvárnánk.